

Amics de la Sardana

**de l'Agrupació
Excursionista
Talaia**

**Vilanova i la Geltrú
Desembre de 1972**

*Joiós NADAL a tots.
Que ell ens afermi a tots
al millor servei a tots.*

Taller de Rellotgeria

J. SIVILL

Carrer Canters, 1
Telèfon 893 09 56

**NOVETATS
INFANTILS**

TINA

Rambla, 60-62
Tel. 893 12 19

BYRME

Aigua, 4 - Tel. 893 0011

**Bobinatge i reparació
de motors elèctrics**

Reparacions d'aparells electrodomèstics amb recambis
d'origen de les més conegudes marques.

BERRENS - TAURUS - TURMIX - DESIREE - JATA
SOLAC, S. y P., etc.

Servei oficial de

Braun - Tornado - Hispano Suiza - Moulineux

Amics de la Sardana

de l'Agrupació Excursionista Talaia

DESEMBRE DE 1972

Pau i Nadal

LA PAU no és narcòtic per a les nostres consciències
adormides, incòmodes, caduques, egoistes,

LA PAU no són els equilibris atòmics ni polítics

LA PAU no és l'analfabetisme, l'esclavitud, la misèria.

LA PAU no és l'alienació, la inconsciència

LA PAU no és la mentida.

LA PAU és afirmativa, positiva, capaç, concreta.

LA PAU és treball, creació, educació, donació.

LA PAU és lliure i gaudeix en la llibertat

LA PAU aferma la fe, l'esperança, l'amor.

LA PAU fa treballar l'home i la societat en la gran
empresa d'edificar l'home i la comunitat

Aquesta és LA PAU DE L'ESTABLIA que desitgem
per a tots.

Vida sardanista:

Balanç de tot un any

Ara, en finir l'any 72, intentarem dibuixar un petit esquema recordant alguns esdeveniments de cert relleu vinculats amb la sardana que s'han produït en el transcurs d'aquests dotze mesos.

Torroella de Montgrí honora la memòria del popularíssim mestre Vicenç Bou organitzant un homenatge en ocasió del desè aniversari de la seva mort. Aquest homenatge es complementa posteriorment amb l'edició d'un disc antològic dedicat a l'obra del genial compositor empordanès. Tot plegat dona per perquè un escriptor totalment deslligat de la sardana —Alvaro Ruibal— publicui un reportatge a «La Vanguardia», el qual és indicatiu d'un interès i d'uns afanys divulgadors dignes de gratitud per part dels sardanistes.

Una altra vila molt interessada per valorar el nostre patrimoni artístic —Castelló d'Empúries—, deixa en suspens la seva festa de la música catalana —en la qual havien intervingut les cobles «La Principal» de la Bisbal, «Maravella», etc.—, absorbida en l'organització d'un gran concert a càrrec de l'Orfeó Català, el qual ha estat possible de portar a terme després d'una colla de gestions molt laborioses que posen de manifest la capacitat dels castello-nins. Només uns mesos després l'Orfeó retorna a l'Empordà, concretament a Figueres, en ocasió de l'homenatge a Mossèn Albert.

La ciutat de Vilanova i la Geltrú programa uns actes dedicats a la figura del nostre eminent compatriota mestre Eduard Toldrà, els quals culminen en una audició de sardanes a tres cobles. En data recent hom porta a terme unes gestions encaminades a cercar patrocinar per tal d'editar un disc de 30 cm. amb un recull antològic de sardanes del mes-

tre Toldrà. Aquestes gestions no donen cap mena de resultat positiu.

En un aspecte molt més íntim, la vila de Sitges organitza una conferència i una audició de sardanes al seu fill il·lustre, mestre Antoni Català.

El nostre primer musicòleg, mestre Lluís Albert, continua presentant la seva interessantíssima Antologia Musical de la Sardana, amb comentaris seus i recopilació de material musical portada a terme per ell mateix. Una tasca difusora realment molt important.

El mestre Enric Morera és biografiat pel conegut escriptor sitgetà Ramon Planes, enriquint-se així la bibliografia relacionada amb aquest músic, la qual ja comptava amb un altre estudi biogràfic degut a Miquel Saperas.

Tot parlant de textos sardanistes recordem també l'aparició d'un treball degut a l'escriptor lloretenc Esteve Fàbregas, el qual ha estat traduït a una pila d'idiomes. Llàstima que l'article del Sr. Fàbregas presenta una equivocació molt greu, car informa erròniament entorn dels instruments imprescindibles per a formar una cobla. Aquest autor afirma que són onze, quan tots els especialistes que ha tingut la matèria fins ara afirmen que han d'ésser dotze: flabiol, tamborí, dues tibles, dues tenores, dues trompetes, trombó, dos fiscorns i contrabaix.

Un altre lloretenc, el compositor Domènec Moner, ha estat l'autor de la «Sardana de l'any», titulada precisament «Lloret, ciutat-pubilla». La ciutat-pubilla del 72 ha estat Bellpuig i la del 73 serà Tarragona.

A Figueres hom dedica el popularíssim aplec a l'Empordà a enaltir la figura del músic Josep Baró i Güell,

compositor, ex-solista de tenora, director d'agrupacions corals, pedagog i pare del Museu de la Sardana de Girona, peça única dins el seu gènere.

La Bisbal ofereix un gran homenatge al mestre Conrad Saló, capdavanter de la cobla sobirana «La Principal» de la Bisbal. El mestre Saló commemora les seves noccs d'or al servei de la sardana, sempre vinculat a la mateixa formació. Hom dedica l'aplec de la Bisbal al mestre Saló, així com també un concert de sardanes i música per a cobla, un butlletí monogràfic amb treballs a cura de diferents especialistes i un disc gran que aplega deu sardanes d'aquest autor. El setmanari «Canigó» dedica un número especial a aquest esdeveniment.

A Banyoles torna a revivre la Festa de la Música Catalana. Intervenen les cobles «La Principal» de la Bisbal, «La Selvatana» i «Els Montgrins». Serveix de cloenda al concert la interpretació, a càrrec del conjunt de les tres cobles, dirigit pel mestre Saló, de l'obra d'Eduard Toldrà «La maledicció del comte Arnau».

El Festival de Música de Calonge s'inicia amb un concert de sardanes i música per a cobla celebrat al temple parroquial de la vila, el qual corre a càrrec de la cobla «La Principal» de la Bisbal.

Aquest estiu ha fet una estada a Catalunya el mestre Narcís Costa, de Sant Jordi Desvalls, que resideix habitualment a Mèxic, on porta a terme una importantíssima activitat musical. Existeix el projecte d'editar un disc aplegant algunes sardanes d'aquest músic juntament amb altres del seu familiar Roca Delpech.

L'Ajuntament de Granollers crea i patrocina els premis d'interpretació de música de cambra «Josep Maria Roura». La personalitat artística del mestre Roura posseeix una transcendència i un pes específic molt acusats. Actualment podem conside-

rar-lo un dels més rellevants compositors de sardanes.

Ha estat recordat —recordat i prou— el primer centenari del naixement del mestre Joan Lamotte de Grignon, ioblidable capdavanter de la Banda Municipal barcelonina, compositor eminent, que també havia donat a conèixer algunes sardanes. En el capítol d'aniversaris evaquem les noccs d'or de l'Agrupació Cultural Folklorica Barcelona i les de la cobla «Barcelonina», de la qual encara sobreviuen dos fundadors: el mestre Gravalosa (flabiolaire) i el mestre Juncà (contrabaix).

En el terreny de la discografia cal esmentar l'activíssima campanya portada a terme per la cobla «La Principal» de la Bisbal i la seva editora «Discophon» en publicar, gairebé simultàniament, tres discos grans i un de petit. D'aquells dos han estat dedicats, respectivament, als mestres Conrad Saló i Vicenç Bou. El tercer inclou un recull de sardanes de diferents autors, entre ells Toldrà.

La cobla «Barcelona» també ha donat a conèixer un disc gran («Edigsa») i la cobla «Maravella» un disc del compositor Issi Fabra («Canigó»). Darrerament han proliferat les gravacions de la sardana «La Santa Espina» d'Enric Morera: Emili Vendrell, Salomé, etc.

Finalment, dediquem un comentari al recorregut artístic de la cobla-orquestra «Maravella» per la Unió Soviètica, amb actuacions a diverses capitals i algunes audicions de sardanes programades.

La notícia de l'any pot ésser la creació del Museu Pau Casals al xallet de Sant Salvador i, al mateix temps, la futura construcció de l'Auditorium Casals, també a Sant Salvador, finançada pel nostre músic genial. El Patronat que ha de regir el Museu i l'Auditorium és presidit per l'abat de Montserrat, dom Casà Just.

E. MOLERO I PUJOS

Carta oberta

A UNA JOVE AVIA

A la Sra. D. C. R.,
amb admiració.

Distingida senyora: No sé si es molestarà. Però crec que val la pena que avui surti vostè a les planes de la nostra Circular. Vostè mateixa se n'estranyarà. És natural. És cosa que passa molt sovint entre aquells que, a la callada, compleixen amb el seu deure. I els deures sempre es porten a cap a la callada. Si la humanitat ha sobreviscut, ha avançat, no li càpiga cap dubte que ha estat pels actes d'abnegació constant que, cadascú en el seu lloc, ha acomplert en la millor missió del seu comès. En tots els camps. Des dels més enlairats i compromesos fins als més sencills i de cada moment.

El de les mares és un d'aquests camps on la idea del deure, del servei, és més viscut, més constant, més ferm. I això que elles semblen, moltes vegades, que no hi siguin. O almenys, als homes ens sembla que fan el que han de fer i res més. I vostè, àvia, quan la missió pròpiament i intrínsecament maternal ja se li ha acabat, encara en continua aquesta fidelitat, fent avançar el món engruna a engruna.

I per què tot això? Perquè vostè, d'acord amb el que diem, no endevinarà a què ve! Vostè, l'hivern passat (alguns ens n'adonarem), cada dissabte a la tarda, durant quatre mesos, va tenir la fermesa d'acompanyar la seva néta al Curset infantil d'aprenentatge de sardanes que va organitzar «Amics de la Sardana». I a més, hi portava tres o quatre nenes dels veïns de casa seva. Aprofitava el temps. I mentre ells, junt amb els altres, dia rera dia, anava apretant, tan poc a poc (els monitors sabem com és d'avorrit això), el maneig de la sardana, perquè, de moment, és per als infants un muntatge complicat, vostè llegia les revistes que hi ha a la Secretaria de la Talaia. Llegia «Cavall Fort», «Oriflama». «Serra d'Or». Do-

nava la sensació que vostè perdia el temps. Però ni el perdia vostè ni aquelles nenes que vostè acompanyava.

I quan algú li encetava el tema, vostè, decidida contestava, ben clar —que es veia que ho tenia ben apamat i ben digerit— que no volia que la seva néta fos una persona sense cap ideal, com vivint en terra estrangera, sinó que fos conscient de la seva catalanitat. I s'interessava pels primers llibres de poesia que pot capir la mentalitat infantil. I pels llibres de contes. I per tot allò que fes possible en la néta el naixement, lent, minúscul, però, fecund, d'una presa de consciència, que arrelant sempre més i més ja no l'abandonés més.

Miri: vostè passarà, com nosaltres, com tothom, com la néta. Es convertirà, com diu el poeta Sagarra, en un germà dels fems. La fe cristiana ens diu, ens assegura, però, que nosaltres, fems també, esdevindrem gloriosos. El nostre esperit i la nostra carn passaran a ésser eterns. I els joietells que guarniran la nostra eternitat seran el compliment del deure —cadascú el seu—, l'amor. Tot cessarà, però l'Amor, no.

Llavors, vostè s'adonarà que una petita enramada de gemmes que penjaran del seu ésser seran aquells dissabtes en què vostè, conscient del seu deure i del seu amor, va conduir la seva néta a aquesta cosa tan senzilla, tan poca cosa, que ni es veu, com és aprendre a ballar sardanes. I ella —ara ni se n'adona—, llavors ressucitada del femer, li dirà: Gràcies. Perquè els que ens han engendrat en la carn ja els veiem ara, a la terra. N'hi ha que només han fet això. Com els animals. Però llavors veurem ben clar que una munió de persones que ni coneixem ens engendraren, al llarg dels anys de la nostra vida, en l'esperit. I aquests passaran al davant en la processó gloriosa dels benefactors de la humanitat. I vostè serà d'aquests.

Atentament — Els monitors del Curset de Sardanes.

De nou passeu, Senyor...

De nou passeu, Senyor, il·lusió senyera,
de tot bri desvalgut, tot arbre derrotat.
Només reposo a pler quan veig lluir bandera
de pàtria fidel, portal d'eternitat.

Es cert que brunz el vent i que a la torrentera
hi brama l'aiguallot, rebent, enverinat;
que avui, germà el germà provoca i enquimera;
que un gest de crim novell respon al cim passat.

Però, dins l'esquadró, solidària lliça
sostinc el viure trist que tant l'home apallissa,
i em sento, amb veu d'Etern, a l'estimar cridat.

Espero que un Nadal, passada tota fita,
se'm feu perenne. Tinc una fam infinita
de veure vostra faç, mal quedi enlluernat!

Lluís Badia i Torras

AMICS DE LA SARDANA té el goig de comunicar-vos
que ha aparegut el llibre

Vilanova i la Geltrú i el seu gran Carnaval

del nostre company Xavier Garcia

Cap sardanista, cap vilanoví, sense conèixer aquesta obra
que lliga el passat de la nostra ciutat amb el present, de cara
al futur.

JOVES: Vosaltres, especialment, llegiu aquestes pàgines, que
són un himne a Vilanova. Només així, coneixent-la, l'estimareu.

Demaneu-lo a l'autor: carrer de l'Aigua, 50.

NOTICIARI

FUNDACIO PAU CASALS

El 29 d'aquest mes: 96 anys.

Amb el desig que els nostres socis ho coneguïn, traslladem la notícia, de la qual ja havíem parlat en números anteriors, que aquests dies la premsa ha comunicat.

El Mestre Pau Casals ha establert una Fundació, la qual comprèn l'establiment d'una Casa-Museu a Sant Salvador (al costat de Calafell) i la promoció de l'estudi i del coneixement de la música clàssica.

Es president del Patronat el Pare Abat de Montserrat, vicepresident l'esposa de Casals. Són membres del Patronat, entre altres, els Presidents de les Entitats més destacades, com Orfeó Català, Joventuts Musicals i Omnium Cultural.

Veritablement, és un fet que corona tota una vida dedicada a l'art, tot un amor a la seva terra, tota la presència espiritual entre nosaltres, d'aquest gran home que és Pau Casals.

CINQUANTENARI.— El mes passat, l'Agrupació Cultural Folklòrica Barcelona va celebrar joiosament els cinquanta anys de vida amb diversos actes. Un d'ells va ser un concert per dues Cobles al Palau de la Música Catalana, amb actuació de la cantant Núria Feliu. Vagi des d'aquestes modestes pàgines la nostra felicitació a l'entusiasta Agrupació que tant fa per la propagació i per la dignificació del nostre patrimoni cultural. Veritablement, és tot un guiatge a seguir, de tenacitat, de maduresa, de seny, de fermesa.

CIUTAT-PUBILLA.— Sembla que l'any vinent, Tarragona serà proclamada Ciutat-Pubilla de la Sardana. Creiem que per a molts vilanovins serà una bona ocasió per prendre part en els actes que s'hi celebrin.

Curset de Sardanes

Com cada any, anem a començar el Curset d'aprenentatge de ballar, dirigit pels nostres companys Maria del Carme Barceló i Salvador Butí. Les lliçons seran els dissabtes, de 5 a 6 de la tarda, al local de l'A. E. Talaia (carrer d'Anselm Clavé, n.º 3). El Curset començarà el primer dissabte de febrer i acabarà a finals de maig.

Hi pot prendre part tothom, però especialment fem una crida als pares i avis per tal que es prenguin amb interès d'ajudar els petits a iniciar-los en l'estimació per les nostres coses.

Audició mensual

Tindrem la ballada el dia de Sant Esteve, dia 26, a les 12'30 del migdia, a càrrec de la Cobla Sitgetana, a la Plaça de la Vila. Aquesta audició, que gairebé ja és tradicional, forma part de la nostra alegria nadal·lenca. No us en oblideu!

Josep Lladonosa i Pujol

Cada any, a la tardor, des del 1969, s'organitzen les «Festes Populares de Cultura Pompeu Fabra». Aquestes restes són una continuació d'aquell Concurs literari que anyalment era muntat a Cantonigrós. Durant vint-i-cinc anys, al peu del Collsacabra, la Farròquia de Sant Roc va donar acolliment i embranzida a tota una generació d'homes, grans i joves, que estimaven la nostra cultura. Recordem-ho, com un homenatge, ara, quan ja són lluny —de tan propers— aquells anys difícils.

Després de vint-i-cinc anys hom veié la necessitat que l'esperit que infamava aquelles hores de Cantonigrós s'escampés per totes les terres catalanes. L'any 1969 naixien les «Festes» a Ripoll; el 1970 passaven a Montblanc; el 1971, a Granollers i l'any actual, a Ponts. Primer, dintre de la diada, era enaltida la figura del poeta Joan Oliver (Pere Quart); després, ho era Pau Vila, l'eminent geògraf; ara ho ha estat Josep Lladonosa, l'historiador lleidatà.

I és d'ell de qui avui us volem parlar:

Va nèixer a Alguaire, vila propera a la capital lleidetana, fa seixanta-cinc anys. Ha fet durant molts anys de mestre d'escola. Ha escrit en diaris i ha tret el cap a la novella, però la seva vocació principal, la que el marca, és la d'historiador, i, amb preferència, d'historiador de les coses lleiditanes.

Els seus primers estudis, dels anys 40, són en castellà, perquè el moment no donava per més. Després ho fa en la llengua pròpia. Ha escrit sobre la Parròquia de Sant Martí, sobre el setge de Lleida de 1464. Ha compilat la història de Lleida. Ha treballat, en diversos volums, sobre l'antiga Universitat lleidetana, sobre la primera guerra carlina a les terres lleiditanes. Ultimament ha escrit sobre les crisis històriques, dintre el volum «Lleida, problema i realitat», aparegut fa cinc anys, per justificar la catalanitat de Lleida, enfront dels intents d'assimilació. Té un estudi sobre les invasions i intents d'integració de la Vall d'Aran a França.

Ha investigat la figura de Manuel de Montsuar, President de la Generalitat de Catalunya, en relació amb la guerra contra Joan II, la de Llorença de Montcada, la d'Arnau de Solsona, mercader lleidatà a Tunis.

La virtut que l'orna és, sense dubte, la de la senzillesa, obert a tothom, compenetrat amb la seva gent, atent a tot el que demana la realitat present del viure lleidatà, convençut com és que, fent-ho així, contribueix a fer visible i palpable l'arrelament de la seva terra ferma en el viure millenari català. Es, en poques paraules, un d'aquells homes que estima la seva terra amb la seva vida totalment posada a servir-la, a fer-la estimar. Que per molts anys pugui continuar fent-ho.

PARLEM BE!

(VII)

No fa gaire temps que tot viatjant amb tren, un veí de seient que, tant si vols com si no, m'empenyia a la conversa, m'explicà la seva vida i miracles. No ens coneixíem de res. Era el cap d'una Oficina. Tenia una bona colla d'empleats a les seves ordres. Insistí molt en una de les noies que depenien d'ell —es veu que era una de les seves secretàries—, recalcant que sempre que li donava encàrrecs, escrivia les notes en català, tots els seus papers, de feines a fer, d'adreces, etc., els feia així, igualment. I ell, que parlava un català bastant normal, li tenia el dit a l'ull. No se'n sabia avenir. A l'Oficina s'havia de fer tot en castellà. Allò eren ganes de voler-se distingir dels altres! I vinga despotricar. Va deixar la pobre noia que no es podia aprofitar.

Com és molt natural, vaig intentar de fer-li veure l'error en què estava. Vaig argumentar-li que l'escriptura no és altra cosa que la mateixa llengua que parlem però posada en signes. Aquella noia prenia notes en català d'allò que ell mateix li dictava i li ordenava en català. És la naturalitat feta evidència. Que després les cartes, les relacions, els textos, esdevindrien castellans...! Aquest és un altre problema.

Si un gerent comercial que viu a Madrigal de las Altas Torres dona uns encàrrecs a la secretària per tal

que escrigui a l'Alta Direcció de l'Empresa, que és als Estats Units —ara que molts responsables màxims de la nostra indústria són allà— li ho dirà en castellà, i les notes seran preses en castellà. Després, la noia redactarà en anglès. I així seguirem bona estona, però no hi va haver res a fer. Estava entossudit en els seus tretze. I quan un home no veu, pels prismes de la raó neta, els camins de la bondat, plegueu-lo. Ho deixarem córrer. I ens posarem a parlar del temps, que és tema que dona materia sobrada.

Com volem la convivència, la pau, si no som capaços d'entendre problemes minúsculs com aquest?

Incorrecte

padre (en religió)
pagano
pago
palco
palillo
panaderia
pandero
pantano
panyo
panyos higiènic

pantorrilla
papeleria
papilla
parabien
paracaídas
paraís

Correcte

pare
el que paga
pagament
llotja
escuradents
forn, fleca
darrera, cul
pantà
drap
compreses higiè-
[niques
tou de la cama
papereria
farinetes
enhorabona
paracaigudes
paradis

Incorrecte

pararrayos
parentesc
parque
passacalle
passe (autorització)
passillo
pastel
pasteleria
pata (mala)
pavo
peató
petxuga
pedido
pegar el sol
pegar foc
peluca
pato (pagar el)
pelma
pelotó
peluqueria

Correcte

parallamps
parentiu
parc
cercavila
passi
passadis, corredor
pastís
pastisseria
poca-solta, mala-sort
gall dindi
transeünt, vianant
pit
comanda
petar el sol
calar foc
perruca
pagar el plats tren-
[cats
papparra, corcó
escamot
perruqueria

permanèixer
pèrdida, pèrdula
pertenèixer
pesadilla
pèsam
pienso
picnic
píldora
pillo
pitillo
plaç
plàtano
planell (mapa)
plano (geografia)
pleit
poste
prèstam
professó
puesta
puniol
puro

restar, quedar
pèrdua
pertànyer
malson
condol
pinso
fontada
píndola
murri
cigarret
terme
plàtan
plànol
planell
plet
pal
prèstec
processó
lloc
poliol
cigar

XAVIER GARCIA

FORMATGERIA

CASA GIL

Felicitats a tothom

CAMISERIA

CALSERRA

Gral. Mola, 28
Tel. 893 27 92

FLORISTERIA

El Campanar

P. Bernet

OBSEQUIS FLORALS
Garantia del bon gust

Plaça Rectoria, 4 - Tel. 8931466

TEIXITS

RIERA

Teixits per a vestir
i decorar
la vostra llar

Rambla, 20 - Tel. 893 02 15

NOVETATS

**Maria
Rosa**

Santa Eulàlia, 5
Teléf. 893 26 91

PRISMA

Galeria d'Art

EXPOSICIONS PERMANENTS

Santa Madrona, 37

AGRAIMENT

Adrecem també el nostre agraïment i bons desigs de cara al Nadal, a les cases comercials que en aquest número i durant l'any ens ajuden en la nostra tasca, tot demanant als amics sardanistes que les tinguin presents en el moment de llurs compres.

La realització d'aquesta circular ha estat possible gràcies a la col·laboració de Mre Carme Barceló, Xavier Garcia, Eugeni Molero, Lluís Badia i Xavier Capdet.

President: Manuel Prats
Secretari: Salvador Butí

Portada: dibuix d'Amadeu Satorra

La Moda

de

J. LLAVERIAS

LLANES
SEDES
COTONS

Carrer Barcelona, 31

Telèfon 893 25 44

MOBLES
MONTAGUT

Projectes sense compromís

Rambla, 4, i carrer Vapor, 3 - Magatzem a Vilanoveta

Tintoreria Albà

Prendes urgents netejades
en 6 hores

Recollida a domicili

CARRER MANUEL TOMÀS, 14 i 16
RAMBLA CALVO SOTELO, 119

Magatzems

Sant Jordi

amb el segell característic
dels preus més reduïts

VISITEU

**Magatzems Sant Jordi
i segur que comprareu**

General Yagüe, 4 (junt a la plaça del Mercat)
VILANOVA I LA GELTRÚ